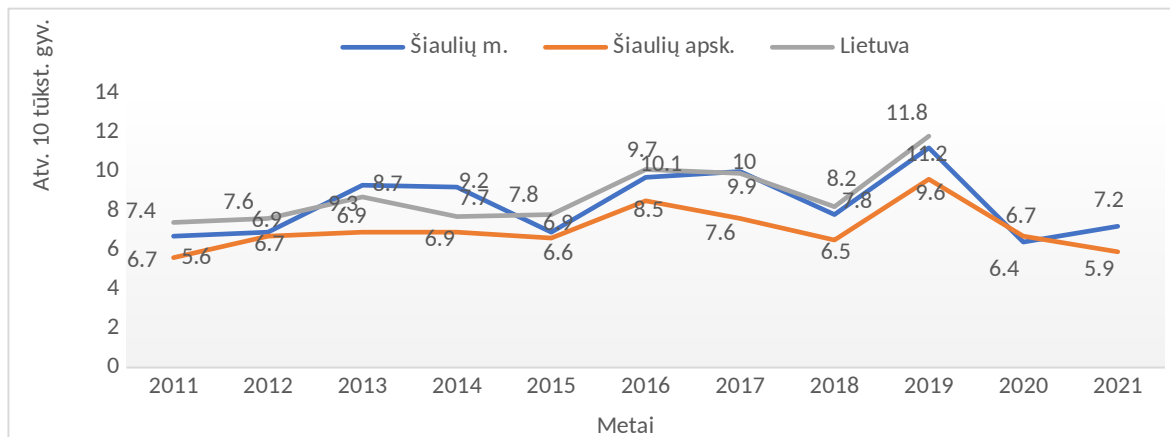

SERGAMUMO LAIMO LIGA IR ERKINIŲ ENCEFALITU SITUACIJOS ANALIZĖ ŠIAULIŲ APSKRITYJE 2021 M.

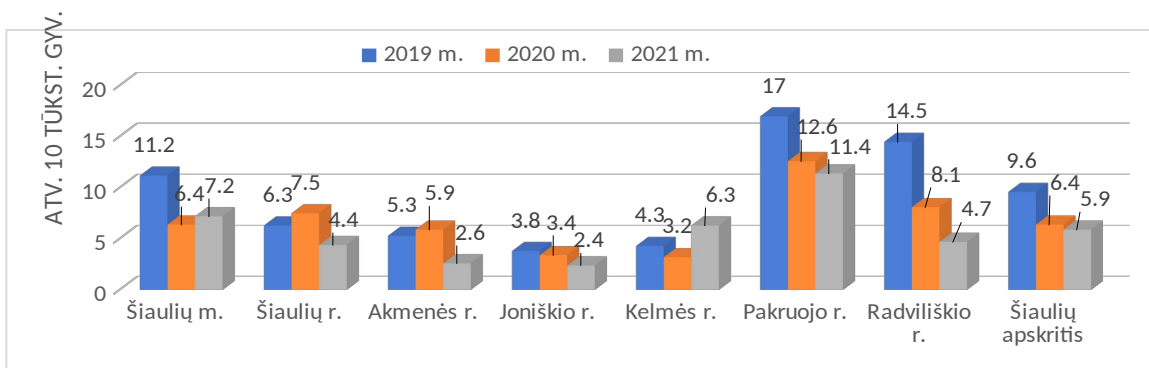
2021 m. Šiaulių apskrityje stebima sergamumo erkių platinamomis ligomis mažėjimo dinamika. Bendroje erkių platinamų ligų struktūroje dominavo Laimo liga (89,5 proc.). Susirgusiųjų erkiniu encefalitu procentinė dalis sumažėjo nuo 17,6 proc. iki 10,5 proc.

2021 m. Šiaulių apskrityje užregistruoti 153 Laimo ligos atvejai, t. y. 20 atv. mažiau nei praėjusiais metais. Šiaulių apskrities sergamumo Laimo liga rodiklis sumažėjo nuo 6,7 iki 5,9 atv. 10 tūkst. gyv. (1 pav.).

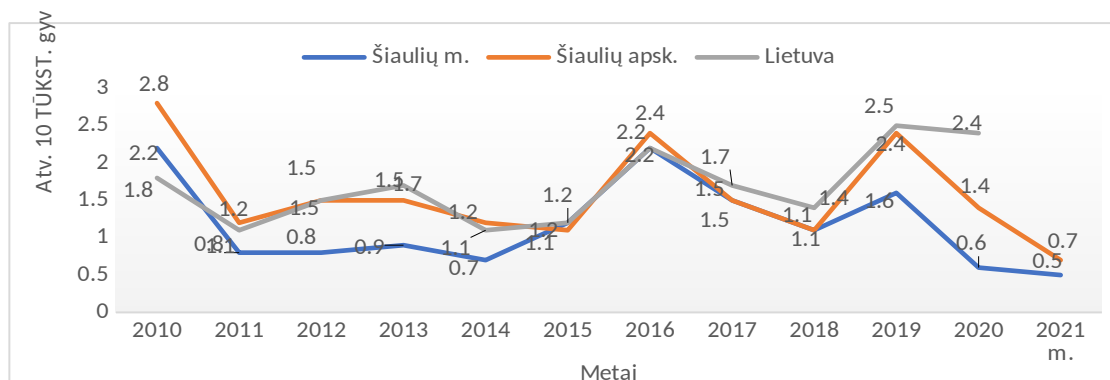
1 pav. Sergamumo Laimo liga dinamika Šiaulių apskrityje 2011-2021 m.

Sergamumo Laimo liga rodikliai sumažėjo visose Šiaulių apskrities administracinėse teritorijose, išskyrus Šiaulių miestą ir Kelmės rajoną. Didžiausias sergamumo Laimo liga rodiklis, viršijantis bendrą Šiaulių apskrities rodiklį, išlieka Pakruojo rajone, mažiausias – Akmenės rajone (2 pav.).

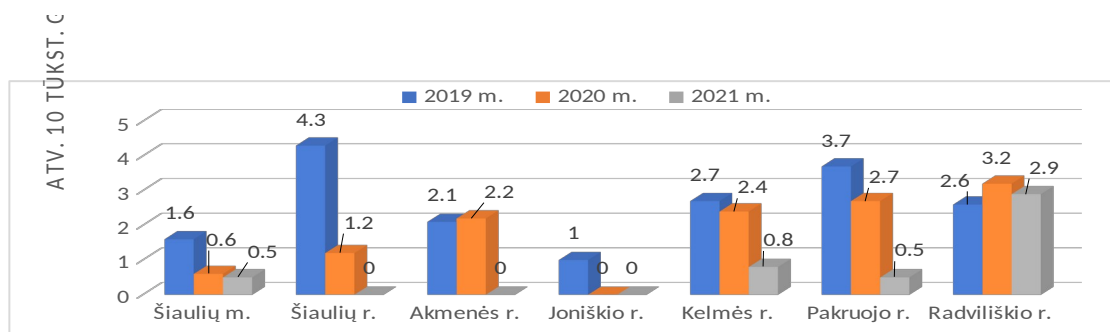
2 pav. Sergamumas Laimo liga 2019-2021 m. Šiaulių administracinėse teritorijose.

2021 m. Šiaulių apskrityje buvo užregistruota 18 erkiniu encefalito atvejų, 2020 m. – 37 atv. Šiaulių apskrities sergamumo erkiniu encefalitu rodiklis sumažėjo nuo 1,4 iki 0,7 atv. 10 tūkst. gyv. (3 pav.). Sergamumo erkiniu encefalitu rodikliai sumažėjo visose Šiaulių administracinėse teritorijose. Šiaulių, Akmenės ir Joniškio rajonuose erkiniu encefalito atvejų neregistruota.

3 pav. Sergamumo erkiniu encefalitu dinamika Šiaulių apskrityje 2010-2021 m.

Didžiausias sergamumo erkiniu encefalitu rodiklis, viršijantis bendrą Šiaulių apskrities rodiklį, užregistruotas Radviliškio rajone (4 atv.).

4 pav. Sergamumas erkiniu encefalitu 2019-2021 m. Šiaulių administracinėse teritorijose.

Laimo liga daugiau sirgo moterys nei vyrai (atitinkamai 54,2 proc. ir 45,8 proc.), tuo tarpu sergančiųjų erkiniu encefalitu pasiskirstymas pagal lytį tolygus (atitinkamai 50,0 proc. ir 50,0 proc.).

Erkių platinamomis ligomis sirgo tiek vaikai, tiek ir suaugusieji. Vaikų iki 18 metų amžiaus lyginamasis svoris tarp visų susirgusių Laimo liga padidėjo nuo 10,4 proc. iki 13 proc. 0–3 m. amžiaus grupėje registruotas vienas Laimo ligos atvejis, o vyriausias susirgęs Laimo liga buvo 89 m. amžiaus Šiaulių miesto gyventojas. Didžiąją dalį visų susirgusiųjų Laimo liga sudarė 45-74 m. amžiaus asmenys (1 lentelė).

1 lentelė. Susirgimų Laimo liga skaičius pagal gyventojų amžiaus grupes Šiaulių apskrityje.

Amžiaus grupė	2018 m.		2019 m.		2020 m.		2021 m.	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
0–3 m.	1	0,6	3	1,2	0	0	1	0,7
4–6 m.	3	1,7	2	0,8	5	2,9	3	1,9
7–9 m.	3	1,7	4	1,6	3	1,7	3	1,9
10–14 m.	4	2,3	5	2	4	2,3	7	4,6
15–17 m.	4	2,3	3	1,2	6	3,5	6	3,9
18–24 m.	13	7,6	18	7,2	9	5,2	11	7,2
25–34 m.	17	9,9	24	9,6	16	9,2	11	7,2
35–44 m.	16	9,3	25	10	12	6,9	20	13,1
45–54 m.	28	16,4	51	20,4	28	16,2	23	15
55–64 m.	36	20,9	56	22,4	51	29,5	33	21,6
65–74 m.	31	18	37	14,8	25	14,5	29	19
75–84 m.	15	8,7	20	8	13	7,5	4	2,6
85 m. >	1	0,6	2	0,8	1	0,6	2	1,3

IŠ VISO	172	100	250	100	173	100	153	100
----------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

61 proc. visų susirgusių erkinium encefalitu sudarė 55-74 m. amžiaus asmenys. 2021 m. vaikų, susirgusių erkinium encefalitu, neregistruota (2 lentelė).

2 lentelė. Susirgimų erkinium encefalitu skaičius pagal gyventojų amžiaus grupes Šiaulių apskrityje.

Amžiaus grupė	2018 m.		2019 m.		2020 m.		2021 m.	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
0–3 m.	0	0	0	0	0	0	0	0
4–6 m.	0	0	1	1,6	1	2,7	0	0
7–9 m.	1	3,3	0	0	2	5,4	0	0
10–14 m.	1	3,3	0	0	2	5,4	0	0
15–17 m.	1	3,3	1	1,6	2	5,4	0	0
18–24 m.	0	0	4	6,3	3	8,1	1	5,6
25–34 m.	3	10	4	6,3	2	5,4	2	11,1
35–44 m.	2	6,8	12	19	2	5,4	1	5,6
45–54 m.	6	20	16	25,4	10	27,1	2	11,1
55–64 m.	9	30	12	19	9	24,3	8	44,4
65–74 m.	4	13,3	8	12,8	3	8,1	3	16,6
75–84 m.	3	10	3	4,8	1	2,7	1	5,6
85 m. >	0	0	2	3,2	0	0	0	0
IŠ VISO	30	100	63	100	37	100	18	100

100 proc. visų erkinio encefalito atvejų, registruotų 2021 m., buvo hospitalizuoti stacionarines paslaugas teikiančiose asmens sveikatos priežiūros įstaigose. 98,7 proc. susirgusiems Laimo liga buvo taikomas ambulatorinis gydymas.

Dauguma Šiaulių apskrities gyventojų nurodė, kad erkinium encefalitu ir Laimo liga galimai užsikrėtė būdami gyvenamojoje teritorijoje ar miške. Išsamesni duomenys apie susirgusių Laimo liga ir erkinium encefalitu Šiaulių apskrities gyventojų tikėtinas užsikrėtimo vietas pateikti 3 ir 4 lentelėse. 11,1 proc. susirgusiųjų erkinium encefalitu ir 8,5 proc. susirgusiųjų Laimo liga, galimų užsikrėtimo aplinkybių neįvardijo.

3 lentelė. Sergamumas Laimo liga pagal užsikrėtimo vietą Šiaulių apskrityje 2019–2021 m.

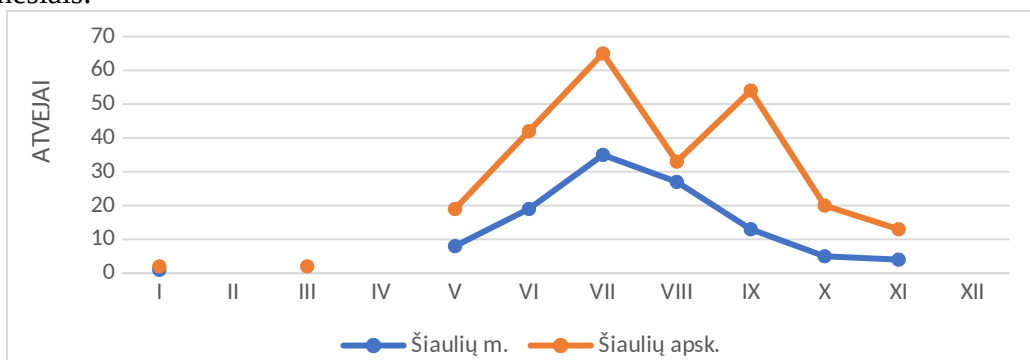
Užsikrėtimo vieta	2019 m.		2020 m.		2021 m.	
	Atv. sk.	Proc.	Atv. sk.	Proc.	Atv. sk.	Proc.
Gamtoje	42	16,8	33	19,1	40	26,1
Miške	60	24,0	49	28,4	47	30,7
Parke, poilsiavietėje	48	19,2	28	16,2	19	12,5
Gyvenamojoje aplinkoje	95	38,0	39	22,5	29	18,9
Kitoje šalyje	5	2,0	7	4,0	5	3,3
Nežinoma	0	0	17	9,8	13	8,5
Iš viso	250	100	173	100	153	100

4 lentelė. Sergamumas erkinium encefalitu pagal užsikrėtimo vietą Šiaulių apskrityje 2019–2021 m.

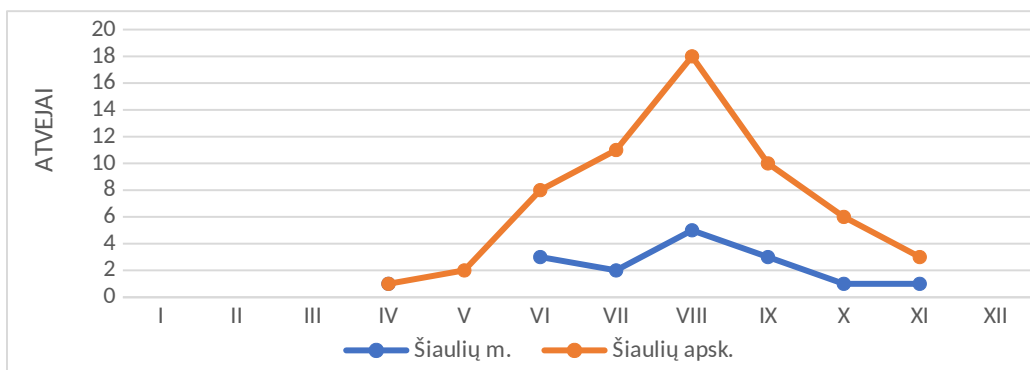
Užsikrėtimo vieta	2019 m.		2020 m.		2021 m.	
	Atv. sk.	Proc.	Atv. sk.	Proc.	Atv. sk.	Proc.
Gamtoje	8	12,7	9	24,3	0	0
Miške	31	49,2	15	40,5	7	38,9
Parke, poilsiavietėje	3	4,8	2	5,4	3	16,7

Gyvenamojoje aplinkoje	16	25,4	5	13,5	6	33,3
Kitoje šalyje	1	1,6	2	5,4	0	0
Nežinoma	4	6,3	4	10,8	1	11,1
Iš viso	63	100	37	100	18	100

Didžiausias susirgimų Laimo liga ir erkinio encefalitu skaičius registruotas birželio – rugsėjo mėnesiais.

5 pav. Laimo ligos atvejų pasiskirstymas mėnesiais 2021 m.

6 pav. Erkinio encefalito atvejų pasiskirstymas mėnesiais 2021 m.

2021 m. Šiaulių apskrityje iš viso įskiepytos 23 452 erkinio encefalito vakcinės dozės, skiepimus pradėjo (TBE1) 7 345 gyventojų. Tuo tarpu 2020 m. buvo paskiepyti 27 076 asmenys, skiepimus pradėjo 9522 asmenys (5 lentelė).

5 lentelė Paskiepytųjų nuo erkinio encefalito skaičius Šiaulių apskrityje 2020-2021 m.

Dozė	2020 m.		2021 m.	
	0-17 m.	18 m. ir vyresni	0-17 m.	18 m. ir vyresni
TBE1	2140	7382	2076	5269
TBE2	2153	6885	1739	4472
TBE3	1317	4191	1652	5007
TBE rev.	537	2471	633	2604
Iš viso	6147	20929	6100	17352

Atsižvelgiant į nepalankią COVID-19 ligos epidemiologinę situaciją, erkių Ixodes ricinus gausos stebėseną nuolatiniuose Šiaulių ir Radviliškio rajonų stebėjimo stacionaruose nevykdyta.

Išvados:

1. 2021 m. Šiaulių apskrityje stebima erkių platinamų ligų mažėjimo tendencija: iš viso registruota 153 Laimo ligos ir 18 erkinio encefalito atvejų. Lyginant su ankstesniais metais, sergamumas Laimo liga sumažėjo 13,1 proc., erkiniu encefalitu –51,4 proc.
2. Didžiausias sergamumo Laimo liga rodiklis registruotas Pakruojo rajone, erkiniu encefalitu – Radviliškio rajone. Šiaulių, Akmenės ir Joniškio rajonuose erkinio encefalito atvejų neregistruota.
3. Šiaulių apskrityje 2021 m., lyginant su 2020 m., pradėjusių skiepytis nuo erkinio encefalito sumažėjo 22,3 proc.

Parengė:
NVSC Šiaulių departamento
Užkrečiamųjų ligų valdymo skyriaus
vyriausioji specialistė Milda Baranauskienė